

Nieuwe statistiek?

Auteur(s):

Tuinen, H.K., van

De auteur is lid van de Raad van Bestuur van het CBS

Verschenen in:

ESB, 86e jaargang, nr. 4299, pagina D1, 15 maart 2001

Rubriek:

Dossier: Vernieuwende Statistieken

Trefwoord(en):

ten, geleide

In het poldermodel speelt informatie een cruciale rol. Waar wisselende coalities met elkaar tot afspraken moeten komen, is het wel zo efficiënt als alle partijen dezelfde cijfers gebruiken. Het is dan ook begrijpelijk dat juist in ons land grondig is geïnvesteerd in de onpartijdigheid van de officiële statistiek. Wat dijken en watergangen zijn voor de polder, dat zijn onbetwiste statistieken voor de poldereconomie.

Het beleid wordt technocratischer en vergt informatie over dwarsverbanden tussen steeds meer aspecten van de samenleving. Tegelijk leidt de ict tot een overvloed aan informatie. En zoals het wassende water de vraag naar infrastructuur doet toenemen, zo leidt de informatievloed tot een grotere behoefte aan statistiek.

We zien dit nu ook sterk tot ontwikkeling komen buiten de polder. De vorming van de EMU doet de behoefte aan velerlei statistieken sterk toenemen. Daarbij gaat het niet alleen om cijfers voor het Eurogebied, ook de Europese behoefte aan nationale cijfers groeit sterk. In zekere zin is Europa vergelijkbaar met onze polder, want er moet door meerdere partijen gezamenlijk besloten worden. Omdat culturen en instituties tussen landen verschillen, is statistiek nodig om lusten en lasten tussen landen te verdelen. Maar die statistiek moet dan wel onbetwist zijn. Als ieder land zijn statistiek naar eigen inzicht zou kunnen inrichten, zou die statistiek minder bruikbaar zijn voor het verdelen van de EU-contributie en de EU-subsidies of voor het onderbouwen van toelatingseisen zoals de EMU-criteria.

Westerse samenlevingen worden pluriformer en complexer. Veranderingen gaan sneller en hebben vaker onvermoede gevolgen. Hoewel onze kennis toeneemt, neemt de voorspelbaarheid van maatschappelijke en economische ontwikkelingen af. Informatiebehoeften veranderen sneller en zijn minder lang van tevoren te voorzien. Hoe dynamischer de ontwikkeling, des te sneller moeten de cijfers beschikbaar komen. Hoe veranderlijker de informatiebehoeften, des te minder tijd beschikbaar is voor het ontwikkelen van nieuwe statistische informatie. Maar het gaat niet alleen om sneller en flexibeler. De ict-economie maakt meten ook moeilijker. Het aandeel van diensten in de economie wordt groter en daarmee groeien de problemen bij het meten van volumeontwikkelingen. 'Customisation' leidt tot steeds meer unieke goederen, waardoor het vaststellen van het prijsverloop lastiger wordt. 'E-commerce' en andere wijzigingen in de distributieketen vergen fundamenteel andere handelsstatistieken. Het past in de tijdgeest om bij zo iets te spreken van een uitdaging. Een uitdaging voor het CBS? Jazeker, maar niet alleen voor ons.

Het is absoluut nodig dat statistiekgebruikers meedenken met het CBS. De creativiteit en de flexibiliteit van het CBS zullen sterk moeten toenemen, maar dat moet wel leiden tot informatie waarmee de statistiekgebruikers echt uit de voeten kunnen. Het CBS heeft veel in huis: kennis van data en dataverwerking, kennis van internationale standaardisering en conceptontwikkeling, kennis van geïntegreerde informatieontwikkeling en publicatievaardigheden en tevens één van de rijkste informatieschatkamers ter wereld. Maar het CBS heeft zijn omgeving harder nodig dan ooit om te kunnen komen tot informatie die houvast biedt in de dynamiek van de informatiemaatschappij.

Het CBS neemt een aantal initiatieven om zijn omgeving meer bij de ontwikkeling van de statistische informatie te betrekken. De bestaande relaties met statistiekgebruikers en met de Centrale Commissie voor de Statistiek en haar commissies van advies zijn nuttig. De effectiviteit daarvan is op veel punten verbeterd. Maar de problemen waarvoor het CBS zich gesteld ziet, nemen sterk toe en daarom moeten ook nieuwe wegen worden gezocht. Eind vorig jaar was er de conferentie 'Vernieuwende Economie à Nieuwe Statistiek?' Honderd betrokkenen, merendeels niet CBS-ers, bogen zich over de vraag of de gangbare economische statistieken nog wel valide zijn en welke nieuwe leemten in de statistische informatie optreden¹. Tijdens die conferentie werd het idee van dit ESB-dossier geboren.

Voorts heeft het CBS een aantal strategische onderzoeksprojecten opgezet over onderwerpen als de nieuwe economie, prijs- en volumemeting, sociale dynamiek en arbeidsmarkt, samenhangende informatie over gezondheidszorg, methoden voor de bestrijding van en correctie voor selectieve non-respons en geavanceerde statistische technologie en methodologie. Het doel is om rond deze projecten een aanzienlijke intensivering van de samenwerking tussen CBS en andere kennisinstellingen te creëren. We overleggen met NWO en we leggen contacten met universitaire onderzoekers. Belangstellenden kunnen rechtstreeks contact met ons opnemen (htun@cbs.nl).

Als u wilt blijven volgen wat er in onze vernieuwende economie aan de hand is, zult u bediend moeten worden met vernieuwde statistiek. Maar wilt u dan wel met ons meedenken over hoe wij u steeds beter kunnen bedienen? Hopelijk wordt u daartoe door dit dossier gestimuleerd.

Dossier Vernieuwende Statistieken

H.K. van Tuinen, Ten geleide: [Nieuwe statistieken?](#)

B. Los, [Kenniseconomie: meten is weten?](#)

L. Soete en B. ter Weel, Reactie: [Intelligent kapitaal: vernieuwing vereist](#)

B. van Ark, [Macro-economische statistiek: hoe en wat](#)

A. Kleinknecht, Reactie: [Nieuwe economie of domme economie?](#)

H. van der Wiel, [Arbeidsproductiviteit: niveaus of groei?](#)

M. de Haan, B. de Boer en S.J. Keuning, [Econologische statistiek](#)

H. Verbruggen, R. Gerlagh, M.W. Hofkes en R.B. Dellink, [Duurzaam rekenen](#)

H.A. Keuzenkamp, Reactie: [Eén grote illusie](#)

F.A.G. den Butter, Reactie: [De betekenis van het dni volgens Hueting](#)

W. Bier en H. Ahnert, [De afruil tussen tijdigheid en nauwkeurigheid](#)

A.B.T.M. van Schaik, Reactie: [De ECB heeft meer nodig!](#)

E.J. Bartelsman en H.B.J.B. Maas, [Theorie en statistieken](#)

A.E. Steenge, Reactie: [Lopen de statistieken altijd achter?](#)

S.G. van der Lecq, Epiloog: [Het CBS kijkt naar buiten](#)

1 De gratis conferentiebundel is te bestellen via de bestelservice van het CBS (telefoon 045 - 570 70 70 of per e-mail verkoop@cbs.nl).